

§ 12. Побыт і паўсядзённае жыццё старажытных егіпцяў

?! Якія абавязкі былі ў розных пластоў насельніцтва ў старажытнаегіпецкай дзяржаве?

«Падобны да каменнага ідала невук, якога не навучаў бацька». Чаму вучылі егіпцяне сваіх дзяцей? Як выглядалі іх дамы і адзенне? Якім прадуктам аддавалі перавагу?

1. Жыццё простых егіпцяў. Большасць егіпецкага народа складалі земляробы і рамеснікі, якія працавалі на палях, на будаўніцтве, у майстэрнях. Яны павінны былі пракарміць не толькі сябе, але і фараона, яго вяльможаў — саветнікаў і военачальнікаў, а таксама шматлікіх чыноўнікаў, воінаў і пісцоў. Не выпадкова на старажытнаегіпецкіх малюнках можна ўбачыць разнастайныя віды земляробчых і рамесных работ.

У старажытнаегіпецкіх тэкстах згадваюцца кавалі, каменячосы, будаўнікі, ткачы, ювеліры і іншыя рамеснікі. Апісваецца іх беднасць і нялёгкая праца з раніцы да позняй ночы.

▲ Рамесныя майстэрні. *Роспісы на сценах гробніц*

☑ З дапамогай малюнкаў раскажыце пра заняткі егіпцяў.

Асабліва цяжкай была праца земляробаў. Акрамя апрацоўкі палёў, яны павінны былі выконваць работы па падтрыманні ў парадку арашальных сістэм, удзельнічаць у будаўніцтве царскіх палацаў, храмаў, дарог.

▲ Дом знатнага егіпцяніна.
Рэканструкцыя

Простыя егіпцяне жылі ў невялікіх глінабітных хатках, у якіх не было амаль ніякай мэблі. На земляной падлозе — папірусная цыноўка, каля ачага — гліняны посуд. Дах хаты часта выкарыстоўвалі для начлегу.

2. У доме знатнага егіпцяніна. У зусім іншых умовах жылі правіцелі Старажытнага Егіпта, вяльможы, жрацы і знатныя людзі. Знатныя егіпцяне імкнуліся ва ўсім і заўсёды браць прыклад з фараона. Жылі яны ў раскошных палацах, акружаных высокімі глінянымі сценамі.

Палацы, як і ўсе дамы ў Старажытным Егіпце, будаваліся з цэглы. Дах плоскі. Па вечарах, калі спадала гарачыня, на ёй збіралася ўся сям'я для адпачынку. Пакоі ўнутры палаца атынкаваны і пакрыты малюнкамі.

Палац размешчаны ў садзе сярод кветак і фруктовых дрэў. Пасярод саду знаходзіцца сажалка. У ёй плаваюць гусі і качкі. Крыху наводдаль — сховішча для збожжа, кухня, пякарня, калодзеж, а таксама хаціны для слуг.

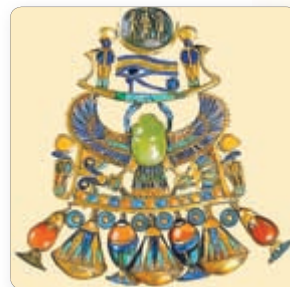

с. 60–62

...Сёння з раніцы ў палацы пануе незвычайная мітусня. Гэта дакладная прымета таго, што ў ім рыхтуюцца да прыёму гасцей. Слугі паліваюць кветкі і дрэвы, штосьці таўкуць у ступах. Жанчыны-рабыні расціраюць збожжа каменнымі зерняцёркамі, гатуюць разнастайныя стравы.

Нарэшце слугі засцілаюць падлогу самага вялікага пакоя свежымі трысняговымі цыноўкамі. Навокал развешваюць шматлікія гірлянды з кветак лотаса. Да гэтага часу агонь у бронзавай жароўні прагарэў. На вуглі кладуць кавалачкі пахучай смалы, і ўсё вакол напаўняецца салодкім пахам

Ювелірныя ўпрыгажэнні: падвеска, бранзалет ▶

духмяных рэчываў. Чутна, як музыкі наладжваюць свае інструменты. Чакаюць сваёй чаргі акрабаткі і танцоркі. Напіткі і стравы пададзены. Усё гатова для прыёму гасцей.

3. Адзенне і знешні выгляд старажытных егіпцянаў. Гарачы клімат не патрабаваў складанага адзення. Егіпцяне апраналіся лёгка і зручна. У багатых жанчын былі белыя лляныя сукенкі, якія нагадваюць сарафан. У мужчын — фартухі, чымсьці падобныя да спадніцы. Адзенне такога ж фасону насілі простыя людзі. Толькі рабілася яно з грубага палатна. Па доме егіпцяне звычайна хадзілі басанож. Сандалі апраналі толькі тады, калі сыходзілі з двара.

Пра багацце і заможнасць людзей сведчылі ювелірныя ўпрыгажэнні і каштоўнасці.

4. Егіпецкая сям'я. Сям'я ў Старажытным Егіпце высока цанілася. Жанчыны карысталіся павагай, мелі права валодаць маёмасцю. Егіпцяне вельмі любілі сваіх дзяцей. Амаль да трох гадоў дзіця не расставалася з маці. Дзяўчынкі вучыліся дома. Хлопчыкі імкнуліся авалодаць прафесіяй свайго бацькі, наведвалі школу. Адукаваны юнак нават з простаю сям'ю мог прасунуцца па дзяржаўнай службе. Непаслушэнства асуджалася і ў сям'ю, і ў грамадстве. «Бог любіць паслухмянага, непаслухмянага бог ненавідзіць», — гаворыцца ў егіпецкім павучанні.

▲ Знатная сям'я. Роспіс грабніцы

5. Харчаванне старажытных егіпцяў. Ежа большасці егіпцяў была простаю. Асноўнымі прадуктамі харчавання з'яўляліся пшанічныя або ячменныя аладкі, кашы, сушаная рыба, агародніна — агуркі, часнок, лук, салата.

Багатыя харчаваліся намнога лепш. У іх рацыёне былі таксама мяса, сыр, садавіна, а з напіткаў — малако, піва, віно.

ПАДВЯДЗЁМ ВЫНІКІ

♦ *Жыццё багатых і знатных егіпцяў адрознівалася ад жыцця простых працаўнікоў.* ♦ *Усіх жыхароў Егіпта аб'ядноўвалі агульныя каштоўнасці: вера ў адных і тых жа багоў і паважлівае стаўленне да сям'і, жанчын і дзяцей.*

? **1.** Чым адрознівалася жыццё знатных егіпцяў ад жыцця земляробаў і рамеснікаў? Знайдзіце ў тэксце параграфу сказы, якія пацвярджаюць ваш адказ. **2.** Складзіце апавяданне ад першай асобы пра адзін дзень з жыцця егіпцяніна на выбар: вяльможа, рамесніка, земляроба. Прадумайце і запішыце план апавядання. **3.** Чаму ў Старажытным Егіпце вялікай каштоўнасцю лічылася сям'я? Якія традыцыі старажытнаегіпецкай сям'і не страцілі значэння ў нашы дні? **4.** Якія прадукты былі на стале простых егіпцяў, якія — на стале знатных?

? Складзіце план-схему маёнтка знатнага егіпцяніна. Падпішыце аб'екты, размешчаныя на схеме. Правядзіце віртуальную экскурсію для аднакласнікаў.

ГУЛЬНІ І ЗАБАВЫ СТАРАЖЫТНЫХ ЕГІПЦЯЎ

Тысячы гадоў назад, як і сёння, цацкі і гульні займалі важнае месца ў жыцці дзяцей і дарослых. Егіпецкія дзяўчынкі любілі сваіх лялек, вырабленых з палатна, гліны або дрэва. Археологі знайшлі цацкі ў выглядзе жывёл: кракадзіла з вялізнымі сківіцамі, маленькіх конікаў на колах, мышку з рухомым хвостом.

Самай папулярнай настольнай гульні быў сенет — магчыма, самая старажытная вядомая гульня з перамяшчэннем фішак на дошцы.

З дадатковых крыніц інфармацыі даведайцеся аб правілах гульні ў сенет. Якую сучасную гульню яна нагадвае?